

Tarek ABO SAEID*

**ORGANIZACJA NARODÓW ZJEDNOCZONYCH
W WALCE Z TERRORYZMEM**
*(ze szczególnym uwzględnieniem stanowiska autorów
arabskich)*

Streszczenie

Autor publikacji analizuje mechanizmy działania terroryzmu i jego przyczyny. Przybliża metody przeciwdziałania i zwalczania tego zjawiska przez społeczność międzynarodową w ramach ONZ na przestrzeni czasu i w świetle wydarzeń międzynarodowych. W artykule wymienia narzędzia i akty prawne, których celem jest ochrona praw człowieka w aspekcie terroryzmu oraz zapobieganie aktom terroru.

Słowa kluczowe: *terroryzm, prawa człowieka, działania zapobiegawcze, akty prawne, bezpieczeństwo, ONZ¹.*

Wstęp

Interwencja społeczności międzynarodowej w walce z terroryzmem jest konieczna ze względu na rozrost tego zjawiska do skali problemu globalnego. Należy podejmować takie działania, aby odnieść sukces w walce z tym procederem. Badania wykazały, że międzynarodowe grupy terrorystyczne nie mają konkretnego miejsca działania, a ich komórki obejmują wiele krajów na wielu kontynentach.

Współpraca międzynarodowa odgrywa istotną rolę w skutecznej walce z terroryzmem jako działalnością przestępczą. Szukając jednak jego przyczyn, należy w pierwszej kolejności uświadomić społeczności międzynarodowej jego bezpośredni wpływ na naruszanie wolności i łamanie praw człowieka. Kwestię tę możemy rozpatrzeć w trzech sekcjach. W pierwszej sekcji: należy przyjrzeć się międzynarodowym

---

* Dr Tarek Abo Saeid, adiunkt w Wyższej Szkole Finansów i Prawa w Bielsku-Białej.

¹ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych.

mechanizmom współpracy w walce z terroryzmem, w drugiej: jego przyczynom, natomiast w trzeciej: ochronie praw człowieka².

Mechanizmy współpracy:

Rozrost terroryzmu do poziomu globalnego problemu, który zagraża międzynarodowemu pokojowi i bezpieczeństwu, może być zwalczany jedynie poprzez uzgodnione działania międzynarodowe. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka w artykule 30 potępia wszelkie działania dążące do ograniczenia wolności obywatelskiej³.

Żadnego z postanowień niniejszej Deklaracji nie można rozumieć jako udzielającego jakiegokolwiek Państwu, grupie lub osobie jakiegokolwiek prawa do podejmowania działalności lub wydawania aktów zmierzających do obalenia któregoś z praw i wolności zawartych w niniejszej Deklaracji.

W 1972 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych powołała do życia specjalną komisję mającą za zadanie zwalczanie międzynarodowego terroryzmu.

Po wydarzeniach z 11 września 2001 r. (atak terrorystyczny na WTC w NJ), postrzeganie społeczności międzynarodowej na kwestię terroryzmu uległo radykalnej zmianie. W dniu 28 listopada 2001 r. podjęto uchwałę nr 1373, w której: *zobowiązuje się państwa członkowskie do pociągania do odpowiedzialności karnej osoby i/lub organizacje finansujące terroryzm, zamrożenia rachunków bankowych osób, co do których istnieją uzasadnione podejrzenia, że są zaangażowane w działalność terrorystyczną, powstrzymania się od udzielenia pomocy podmiotom lub osobom zaangażowanym w działalność terrorystyczną, dzielenia się informacjami dotyczącymi działalności terrorystycznej z innymi państwami*⁴. Rezolucja zyskała akceptację 191 państw członkowskich ONZ. Rada Bezpieczeństwa postawiła również wymóg, aby wszystkie Państwa członkowskie przedstawiły szczegółowe sprawozdanie z walki z terroryzmem, korzystając z wszelkich dostępnych danych. Zobowiązała do utworzenia

---

²K. Obeidat, *Alarhab jsetar ala alalmm eadad wa tasmeam, (Terroryzm kontroluje świat, przygotowanie i projektowanie)*, Centrum Studiów na rzecz Praw Człowieka, Amman 2007.

³Arab Center Orient dla kulturoznawstwa i Alastrajah, <http://www.asharqalarabi.org.uk/cent...sat-kiraah.html>.

⁴Tekst rezolucji nr 1373 Rady Bezpieczeństwa ONZ z dnia 28 listopada 2001 r.

specjalnej komisji złożonej z antyterrorystycznych ekspertów i członków Sekretariatu ONZ, gwarantującej wsparcie i doradztwo w celu zapewnienia, że postanowienia są realizowane. Komisja ta składa się z 15 członków monitorujących realizację uchwał⁵.

1. Konwencje ONZ na temat przeciwdziałania terroryzmowi

Organizacja Narodów Zjednoczonych na przestrzeni lat opracowała trzynaście konwencji międzynarodowych w celu podjęcia konkretnych działań antyterrorystycznych:

- Konwencja o przestępstwach i innych bezprawnych aktach dokonanych na pokładzie samolotu (1963 r.);
- Konwencja o zwalczaniu bezprawnego zawładnięcia statkami powietrznymi (1970 r.);
- Konwencja o zwalczaniu bezprawnych czynów przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego (1971 r.);
- Konwencja o zapobieganiu i karaniu za przestępstwa wobec osób korzystających z ochrony międzynarodowej (1973 r.);
- Konwencja o zakazie brania zakładników (1979 r.);
- Konwencja o ochronie materiałów nuklearnych (1980 r.);
- Protokół o zwalczaniu bezprawnych aktów wobec lotnisk służących międzynarodowemu lotnictwu cywilnemu (1988 r.);
- Konwencja o przeciwdziałaniu bezprawnym czynom przeciwko bezpieczeństwu żeglugi morskiej (1988 r.);
- Protokół o zwalczaniu bezprawnych aktów przeciwko stałym platformom zlokalizowanym na szelfie kontynentalnym (1988 r.);
- Konwencja o znakowaniu plastikowych substancji wybuchowych w celach ich detekcji (1991 r.);
- Konwencja o zwalczaniu terrorystycznych zamachów bombowych (1997 r.);
- Konwencja o zwalczaniu finansowania terroryzmu (1999 r.);
- Konwencja o zwalczaniu aktów terroryzmu nuklearnego (2005 r.).

Po przyjęciu przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych, Globalnej strategii antyterrorystycznej Organizacji Narodów

---

⁵Development Fund "AFDB", The Revolution in Tunisia: Economic Challenges and Prospects, 11 March, 2011.1.

Zjednoczonych we wrześniu 2006 r. (rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 88/60), społeczność międzynarodowa poczyniła znaczne postępy w zakresie zapobiegania i zwalczania terroryzmu. Oficjalna inauguracja odbyła się 19 września 2006 r. Po raz pierwszy kraje z różnych zakątków świata zgodziły się w sprawie wspólnego podejścia strategicznego do walki z terroryzmem. Kluczowymi podstawami tego działania są: zniwelowanie sprzyjających warunków do rozprzestrzeniania się terroryzmu oraz jego zwalczanie, przeznaczenie środków finansowych na rzecz budowania zdolności państw do walki z terroryzmem, a także wzmocnienie roli ONZ w walce z terroryzmem oraz poszanowania praw człowieka w kontekście zwalczania terroryzmu⁶. Strategia ta oparta jest na porozumieniu osiągniętym przez przywódców świata i przedstawiona we wrześniu 2005 roku, polegająca na potępieniu terroryzmu we wszystkich jego przejawach i formach. Chociaż niektórzy krytykują rezolucję 1373 ze względu na dopuszczenie użycia przemocy w stosunku do organizacji uznanej przez Stany Zjednoczone za organizację terrorystyczną, jak również nie stosowanie się do wymogów uchwał o pomocy finansowej. Dr Hussein Shaaban twierdzi, że nie wolno uważać za terrorystów wszystkich mieszkańców danego kraju i należy szanować ich prawo do stawiania oporu podczas okupacji⁷. Zatwierdza to również Konwencja Genewska z 1949 r. oraz jej uzupełnienie z roku 1977, a w szczególności Protokół Genewski w sprawie ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych zwłaszcza w krajach objętych okupacją⁸.

W ciągu ostatnich lat, rządy krajowe i partnerzy międzynarodowi dążyli do wzmocnianiu ram prawnych i skutecznej współpracy. Działania te przyczyniły się do powstania Ogólnego Systemu Globalnej Strategii Antyterrorystycznej ONZ. Budowanie partnerstwa w tej dziedzinie wpłynęło na pozytywne postrzeganie i przełamało stereotypy dotyczące partnerów zwłaszcza z krajów islamskich. Wyrazem solidarności były przeglądy globalnej strategii Narodów Zjednoczonych przeprowadzone przez Zgromadzenie Ogólne w celu zwalczania terroryzmu, gdzie przyjęto rezolucje 62/272 i 64/297 wydane odpowiednio w 2008 i 2010 roku oraz międzynarodowe forum, które odbyło się w Tunezji we

---

⁶https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=wprost.pl, 2 lutego 2011, [dostęp: 29.08.2011].

⁷<http://www.arabrenewal.org/articles/3827/1>

⁸R. G. Khouri, *Spring always follows winter*, http://belfercenter.hks.harvard.edu/publication/21033/spring_always_follows_winter.html, [dostęp: 13.04.2011].

wrześniu 2007 r. w porozumieniu pomiędzy ONZ, Organizacją Współpracy Islamskiej i Organizacją Islamskiej Oświaty, Nauki i Kultury (ISESCO).

Terroryzm w ciągu ostatnich kilku lat nadal się rozprzestrzenia, o czym świadczą brutalne ataki w krajach, które wcześniej były uważane za bezpieczne. Udowodniono, że globalne zagrożenie terroryzmem nie uznaje granic państwowych, nie jest związane z religią lub określoną grupą, dlatego zadanie stworzenia uniwersalnego instrumentu prawnego do walki z terroryzmem nie zostało jeszcze zakończone.

Użycie siły w ramach Karty Narodów Zjednoczonych jest dopuszczalne tylko w trzech przypadkach wskazanych w Karcie Narodów Zjednoczonych:

- użycie siły zbrojnej przeciwko byłym państwom nieprzyjacielskim (art. 107 Karty);
- użycie siły zbrojnej na podstawie upoważnienia Rady Bezpieczeństwa (art. 42 Karty); akcja zbrojna, o której mówi art. 42 Karty może być, co do zasady, przeprowadzana w dwojaki sposób:
- przy użyciu oddziałów wojskowych oddanych przez państwa członkowskie ONZ na podstawie specjalnych porozumień do dyspozycji Rady Bezpieczeństwa (art. 43 ust. 1 Karty);
- Rada Bezpieczeństwa autoryzuje (upoważnia) państwa członkowskie do przeprowadzenia operacji zbrojnej, określając cele, które należy osiągnąć oraz okres, na który autoryzacja pozostaje w mocy; kontyngenty państw członkowskich biorące udział w takiej operacji nie podlegają bezpośredniej kontroli ONZ;
- użycie siły w samoobronie (art. 51 Karty); zgodnie z art. 51 Karty, każdemu państwu przysługuje nieodzowne prawo do samoobrony w przypadku napaści zbrojnej⁹.

---

⁹*Annuaire de l'Institut de droit international. Session de Naples, Volume 73-2009* ISBN 978-2-233-00606-6 page 4, sur 66.

Polska po 11 września 2001 r. w ramach ONZ przyjęła trzy ważne rezolucje:

- Rezolucja 1368 (2001 r.) – ONZ jednogłośnie potępiła akty terrorystyczne z 11 września 2001 r., uznając jednocześnie takie czyny za groźbę dla pokoju i bezpieczeństwa na świecie. Wyraziła najgłębsze wyrazy współczucia, złożyła kondolencje ofiarom oraz ich rodzinom, a także rządowi USA. Wezwała wszystkie państwa do wspólnego wysiłku, by doprowadzić przed oblicze sprawiedliwości winnych tej tragedii. Wezwała także do przyspieszenia wysiłków zmierzających do ratyfikacji przez poszczególne państwa odpowiednich konwencji antyterrorystycznych uchwalonych przez ONZ,
- Rezolucja 1373,
- Rezolucja 1390. Dnia 16 stycznia 2002 r., Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjęła rezolucję 1390 (2002 r.) wskazującą, że talibowie nie odpowiedzieli na jej żądania wystosowane w kilku poprzednich rezolucjach i potępiającą talibów za umożliwienie wykorzystania Afganistanu, jako bazy do szkolenia i działania terrorystów, a także potępiającą sieć Al-Kaidy i inne powiązane z nią grupy terrorystyczne za dokonywanie aktów terrorystycznych i niszczenie mienia¹⁰.

Rada Bezpieczeństwa potwierdziła swoje stanowisko, wzywając do poszanowania Praw Człowieka w swojej rezolucji 1624 z 2005 roku, przyjętej przez szefów państw do jak najszybszego wdrożenia ust 1, 2 i 3 niniejszej uchwały w celu zapewnienia zgodności ze wszystkimi zobowiązaniami wynikającymi z Międzynarodowych Praw Człowieka, Praw Uchodźców oraz Prawa Humanitarnego¹¹.

Zgromadzenie Ogólne w 1999 r. powołało do życia Sekcję Zapobiegania Terroryzmowi wchodzącą w skład Biura ds. Środków Odurzających i Przemocy. Głównym zadaniem Sekcji jest pomoc państwom rozwijającym się we wdrażaniu 12 konwencji antyterrorystycznych. Po tragicznym ataku na WTC, ONZ uchwaliło kilka rezolucji, które ukierunkowane są na walkę z terroryzmem.

---

¹⁰<http://www.antyterrorizm.gov.pl/CAT/antyterrorizm/institucje-i-sluzby/rzadowe-centrum-bezpie/543,Rzadowe-Centrum-Bezpieczenstwa.html>.

¹¹Economist Intelligence Unit views Wire, Middle East Economy: EIU November assumptions, 23 October 2008.

Wspomniana wcześniej rezolucja 1373 uchwalona 28 września 2001 r. zyskała szerszy zasięg (191 państw członkowskich) niż 12 istniejących konwencji antyterrorystycznych¹². Zobowiązuje ona państwa do pociągania do odpowiedzialności karnej osób lub organizacji finansujących terroryzm, zamrożenia rachunków bankowych osób, co do których istnieją uzasadnione podejrzenia, iż są zaangażowane w działalność terrorystyczną, powstrzymania się od udzielenia pomocy podmiotom lub osobom zaangażowanym w działalność terrorystyczną, dzielenia się informacjami dotyczącymi działalności terrorystycznej z innymi państwami. Na mocy tej rezolucji powstał Komitet Antyterrorystyczny, w skład którego weszło 15 przedstawicieli członków Rady Bezpieczeństwa ONZ. Głównym zadaniem Komitetu jest doradzanie krajom członkowskim w jaki sposób powinny dostosować obowiązujące w tych państwach prawo, tak aby jak najskuteczniej wypełniać postanowienia rezolucji 1373¹³.

2. Motywy działalności terrorystycznych

Według definicji ONZ terroryzm to: *czyny, metody i praktyki będące ciężkim naruszeniem celów i zasad Narodów Zjednoczonych, mogące stanowić groźbę dla międzynarodowo pokoju i bezpieczeństwa, zagrożenie dla przyjaznych stosunków między państwami, utrudnienie międzynarodowej współpracy, a także czyny, metody i praktyki podjęte w celu zniszczenia praw człowieka, podstawowych wolności i demokratycznych podstaw społeczeństwa. Ich cechą jest przestępczość i brak uzasadnienia*¹⁴. Terroryzm charakteryzuje się podejmowaniem przez małe lub bardzo małe grupy działań, które nie ograniczają się tylko do atakowania określonych wrogów. Uderzają także w przypadkowych ludzi, aby wytworzyć w społeczeństwie atmosferę strachu i zagrożenia bezpieczeństwa. Ważnym elementem taktyki terroryzmu jest wyzwolenie w ludziach poczucia bezsilności na akty przemocy i niemożności schwytania sprawców. Wart podkreślenia jest także rozgłos w mediach, gdyż w ten sposób zastrasza się ludzi, przekazuje ideologie i werbuje nowych członków. Bardzo istotnym elementem strategii terrorystycznej jest reakcja władzy na działania terrorystyczne i podejmowanie środków

---

¹²<http://www.aljazeera.net/portal>, [dostęp: 14.01.2011].

¹³<http://saotaliassar.org/Frei%20Kitabat/19072014/D-BahiejSkakienny024.htm>.

¹⁴Tekst rezolucji ONZ 49/60 z 9 grudnia 1994 r.

zaradczych, gdyż represje na podejrzanych i eskalacja przemocy skutkuje spadkiem popularności rządu i niezadowoleniem obywateli¹⁵.

Trudność z pełnym zdefiniowaniem terroryzmu polega na tym, że jest to zjawisko ciągle ewoluujące. Z czasem w miejsce starych, powstają nowe organizacje terrorystyczne, zmienia się też forma i ocena ich działalności. Kształtują się też nowe rodzaje tego zjawiska jak np. ekoterroryzm, bioterroryzm, cyberterroryzm, czy przybierający na sile, tzw. terroryzm globalny¹⁶. Zdaniem części specjalistów terroryzm nie może być jednoznacznie zdefiniowany, ponieważ termin ten jest zbyt obszerny.

Przykładem powyższych trudności były rozbieżności w wypracowaniu uniwersalnej definicji terroryzmu w ramach ONZ. Mimo wieloletnich prób społeczności międzynarodowej nie udało się stworzyć uniwersalnej i akceptowalnej powszechnie formuły. Początkowo wpływały na to względy ideologiczno-polityczne oraz problem z odróżnieniem terroryzmu od walki narodowo-wyzwoleńczej. Prawie do końca lat dziewięćdziesiątych główną przeszkodą w stworzeniu na forum ONZ spójnej definicji terroryzmu było to, że część państw opowiadała się przeciwko przyjęciu całościowej regulacji, promując pomysł konwencji sektorowych – poświęconych poszczególnym rodzajom terroryzmu. Aktualnie punktem spornym są proponowane przypadki niestosowania konwencji, co w konsekwencji rodzi konflikty interesów, m.in. pomiędzy państwami opowiadającymi się za lub przeciwko wykluczeniu spod jej regulacji czynów związanych z walką narodowo-wyzwoleńczą¹⁷.

Mając na względzie różnorodność podziałów, wyróżnić można kilka podstawowych rodzajów terroryzmu:

- **terroryzm polityczny**, który ma na celu zmianę ekipy rządzącej, zmianę systemu politycznego, wywołanie antagonizmów społecznych lub narodowościowych¹⁸, wymuszenie wprowadzenia pewnych

---

¹⁵ The Al Jazeera Centre for Studies, <http://studies.aljazeera.net>, [dostęp: 04.07.2011].

¹⁶ S. Wojciechowski, *Global Terrorism*, [w:] *The Faces of Terrorism*, Poznań 2006, s. 29-34.

¹⁷ W. Laqueur, *The Age of Terrorism*, Boston 1987, s. 11, 142-156; T. Meisels, *The Trouble with Terror: The Apologetics of Terrorism – a Refundation*, „Terrorism and Political Violence” nr 18/2006, s. 470.

¹⁸ M. Allam, *Kamikadze made in Europe. Czy Zachodowi uda się pokonać islamskich terrorystów?*, Kraków 2008, s 110.

rozwiązań prawnych, bądź separację części terytorium od danego państwa i założenie nowego państwa lub przyłączenie go do już istniejącego;

- **terroryzm kryminalny** – grupy uprawiające terroryzm polityczny bardzo często zajmują się również terroryzmem kryminalnym, dochodami, z którego finansują działalność polityczną. Większość z tych grup przechodzi coraz wyraźniej od terroryzmu politycznego ku kryminalnemu, ewoluując w zwykłą zorganizowaną grupę przestępczą. Cechą charakterystyczną terroryzmu kryminalnego jest przede wszystkim fakt, iż działa z pobudek materialnych, np. porwania dla okupu, niszczenie mienia, sabotaż oraz szantaż, a nie ideowych;
- **terroryzm religijny** – u podłoża tego rodzaju terroryzmu jest ekstremizm religijny, który jest zbiorem pewnych idei i koncepcji, a nawet żądań oraz powiązanych z nimi działań. Akty te wyróżniają się skrajnością i radykalizmem w stosunku do innych religii i jej wyznawców. Podstawą ekstremizmu staje się fundamentalizm. Fundamentalizm zwykle jest źle interpretowany, wyolbrzymiany, dla którego najważniejsza nie jest sama religia i jej obrządki, ale pozycja tej religii w świecie. Istotne są możliwości jej ekspansji i eliminowanie elementów nie tylko zagrażających jej, ale i uniemożliwiających realizację wspomnianych wcześniej idei i koncepcji. Ekstremizm religijny to dalej skrajne przywiązanie do wiary, oddanie się jej bez reszty. Jak pisze Eli Berman to także wola do zabijania w służbie bogu, brak współczucia dla ofiar, ponieważ są one wrogami boga i gotowość do poświęcenia samego siebie w służbie bogu¹⁹.

---

¹⁹<http://www.geopolityka.org/analizy/1823-ekstremizm-religijny-i-jego-wplyw-na-wspolczesne-systemy-rzadow>.

W zakresie prewencji działań grup terrorystycznych należy podjąć następujące działania formalne m.in.²⁰:

- przekształcenie aktualnej listy wyczerpujących i ogólnych inicjatyw wobec terroryzmu w pełny i spójny projekt polityczny, mający na celu stawienie czoła terroryzmowi i jego korzeniom²¹;
- udzielenie pełnego wsparcia dla obecnych wysiłków oraz – o ile jest to właściwe i konieczne – utworzenie nowych instrumentów i płaszczyzn dla ułatwiania i promowania diagnozy i wymiany informacji między odpowiednimi siłami policyjnymi i służbami wywiadowczymi na temat organizacji terrorystycznych i sposobu ich działania, przy poszanowaniu zasad ochrony danych;
- monitorowanie roli instytucji finansowych w przekazywaniu pieniędzy, tak aby zapobiegać używaniu podejrzanych przepływów finansowych na finansowanie działalności terrorystycznej;
- rozwijanie wszystkich niezbędnych instrumentów wymiany informacji o osobach podejrzanych o terroryzm i ich organizacjach z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, przy jednoczesnym poszanowaniu prywatności i zasad ochrony danych;
- utworzenie forum wymiany informacji między wszystkimi instytucjami, odbywające się dwa razy w roku posiedzenia służące wymianie informacji²² w tym przypadku nie tyle operacyjnych, co skierowanych na zaznajomienie się ze strategią i sposobem działania organizacji terrorystycznych oraz dotyczących wysiłków ONZ na rzecz zwalczania tych organizacji;
- przeprowadzenie szeroko zakrojonych działań zapobiegawczych, opartych na dialogu między kulturami i religiami, tak aby promować wzajemne poznanie i zrozumienie;
- popieranie projektu pilotażowego, przedstawionego przez Parlament Europejski, mającego na celu ułatwienie wymiany informacji między organami policji;

---

²⁰Analiza źródeł dokonana przez autora.

²¹https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=http+%2F%2Farabic.ruvr.ru%2F+2012.10.15.

²²A. Suleiman, *Alarab wa tahdeat alazma alalamia*, (*Arabowie i wyzwania globalnego kryzysu finansowego*), biblioteka akademicka, Kair 2010, s. 93 i 94.

- zachęcanie do zwiększenia specjalizacji Europolu i Eurojustu w zwalczaniu terroryzmu, wzmocnienie ich roli w rozpoznawaniu i uruchamianiu europejskich mechanizmów wymiany informacji między organami policyjnymi Unii Europejskiej i Państw Członkowskich i wspieranie wzajemnego zaufania do europejskich mechanizmów wymiany informacji między organami policyjnymi Unii Europejskiej i Państw Członkowskich²³;
- promowanie ustawodawstwa, którego celem jest zapewnienie maksymalnej kontroli nad niewłaściwym użyciem i gromadzeniem prekursorów chemicznych, które mogą być wykorzystane do produkcji materiałów wybuchowych.

W zwalczaniu terroryzmu istotne jest również odebranie terrorystom dostępu do środków, za pomocą których mogą przeprowadzać ataki i osiągnąć swoje cele:

- aresztowanie sprawców aktów terrorystycznych i ścigania lub ekstradycji ich zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego, w szczególności wobec praw człowieka, prawa uchodźców i międzynarodowego prawa humanitarne. W tym celu należy dążyć do zawierania i realizacji umów o wzajemnej pomocy prawnej i ekstradycji oraz wzmocnienia współpracy między organami ścigania;
- zacieśnienia współpracy, w stosownych przypadkach, w ramach wymiany dokładnych informacji w zakresie zapobiegania i zwalczania terroryzmu w odpowiednim czasie;
- wzmocnianie koordynacji i współpracy między państwami w zakresie zwalczania przestępstw, które mogą być związane z terroryzmem, w tym przypadku: handlu narkotykami, nielegalnego handlu bronią, praniu brudnych pieniędzy i przemytu substancji, które mogą zagrażać bezpieczeństwu i życiu;
- rozważenie niezwłocznego dołączenia do Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i przyjęcie jej trzech protokołów oraz ich realizacja;

---

²³M. Karen, *Podstawy stosunków międzynarodowych*, przekł. G. Łuczkiwicz, M. Habura, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 221-226.

- podjęcie odpowiednich środków, przed przyznawaniem azylu, w celu zapewnienia, że osoba ubiegająca się o azyl nie jest zaangażowana w działalność terrorystyczną²⁴;
- zachęcanie organizacji regionalnych i subregionalnych do stworzenia mechanizmów lub ośrodków w celu zwalczania terroryzmu lub wzmocnić już istniejące. Uznanie, terroryzmu za problem i utworzenie międzynarodowego centrum walki z terroryzmem jako podjęcie międzynarodowych wysiłków w celu wzmocnienia walki z tym zjawiskiem;
- stworzenie wspólnej bazy danych przez państwa członkowskie z międzynarodową bazą przestępców wraz z ich materiałem biologicznym w celach identyfikacji;
- nawoływanie do współpracy z ONZ, z poszanowaniem poufności i poszanowaniem praw człowieka i zobowiązaniami zgodności z innymi wynikającymi z prawa międzynarodowego;
- koordynowanie działań na poziomie międzynarodowym i regionalnym w celu zwalczania terroryzmu we wszystkich jego formach i przejawach w Internecie;
- korzystanie z Internetu jako narzędzia do zwalczania rozprzestrzeniania się terroryzmu, uznając jednocześnie, że państwa mogą potrzebować pomocy w tym zakresie²⁵;
- zintensyfikowanie działań krajowych i dwustronnych, na szczeblu lokalnym, regionalnym i międzynarodowym w stosownych przypadkach, w celu usprawnienia kontroli granicznej i kontroli celnej w celu zapobiegania i wykrywania ruchu terrorystów oraz zapobiegania i wykrywania nielegalnego handlu, między innymi, ręcznej i lekkiej broni, amunicji i materiałów wybuchowych, tradycyjnych i nuklearnych broni i materiałów chemicznych lub biologicznych;
- zachęcanie Komitetu ustanowionego na mocy rezolucji Rady Bezpieczeństwa 1267 (1999 r.) do dalszej pracy w celu zwiększenia

---

²⁴A. Bartosiak, *Wojna trójkątów*, „Polityka”, nr 39/2007, dod. *Niezbędnik Inteligenta*, s. 30-33.

²⁵*Terroryzm – dawnej i dziś*, /praca zbiorowa/, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, s. 287.

skuteczności zakazu podróżowania nałożonego na Al-Kaidę i talibów oraz osób i podmiotów z nimi powiązanych w ramach systemu sankcji Narodów Zjednoczonych, jak również skutecznej pracy, w celu zapewnienia uczciwej i przejrzystej procedury umieszczania i usuwania osób i podmiotów na listach podejrzanych oraz określenie wyjątków z przyczyn humanitarnych;

- zintensyfikowanie wysiłków i współpracy na wszystkich poziomach, w odpowiednich przypadkach, w celu poprawy bezpieczeństwa w przygotowaniu i emisji kart tożsamości i dokumentów podróży;
- zorganizowanie ONZ do lepszej koordynacji w planowaniu reakcji na atak terrorystyczny z wykorzystaniem broni jądrowej lub materiałów chemicznych, biologicznych lub radiologicznych, w szczególności przeglądu skuteczności istniejących mechanizmów wspólnych koordynacji pomiędzy zainteresowanymi agencjami²⁶ do zapewnienia pomocy oraz wsparcia ofiar, poprawy jego efektywności, tak aby wszystkie państwa mogły otrzymać odpowiednie wsparcie.

Spółeczność międzynarodowa dąży do likwidacji konfliktów i rozwiązywania spornych problemów przy pomocy organizacji międzynarodowych, których zadaniem jest utrzymanie pokoju. Głównie jest to ONZ. Ale skuteczne są również działania militarne podejmowane między innymi przez NATO. W przeszłości konflikty między państwami z reguły rozstrzygane były na drodze wojny, a powszechną zasadą w ich rozstrzyganiu było twierdzenie, że zwycięzca ma rację. Współczesne sposoby rozwiązywania konfliktów międzynarodowych i konfliktów lokalnych opierają się na zaniechaniu używania siły i przemocy. Różnorodność sytuacji, które stanowią potencjalne zagrożenie dla pokoju wykształciła kilka typowych środków pokojowego załatwiania sporów. Ogólny ich podział to środki dyplomatyczne i sądowe. Należy pamiętać, że nie wszystkie konflikty międzynarodowe można rozwiązać za pomocą wymienionych ośrodków, choć są one preferowane przez Kartę Narodów Zjednoczonych. Dlatego też w stosunku do wielu konfliktów podejmuje się czynności o charakterze zewnętrznym, są to przede wszystkim różnej natury działania Rady Bezpieczeństwa ONZ, a także konferencje

---

²⁶Konwencja Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi, sporządzona w Warszawie dnia 16 maja 2005 r., Dziennik Ustaw Nr 161, poz. 998 z 2008 roku.

międzynarodowe, na których państwa niezaangażowane w spór próbują wypracować jakąś koncepcję rozwiązania problemu.

Podsumowanie

Organizacja Narodów Zjednoczonych jako największe forum współpracy międzynarodowej państw poświęca również uwagę kwestii ochrony praw człowieka. Świadczy o tym przyjęcie na forum Zgromadzenia Ogólnego Rezolucji „Terroryzm i prawa człowieka” z 13 lutego 2002 r. Rezolucja ta w całości poświęcona jest naruszeniom praw człowieka związanym z aktami terrorystycznymi. Zgromadzenie Ogólne wyraziło w niej solidarność z ofiarami ataków terrorystycznych oraz potępiło wszelkie czyny naruszające prawo człowieka do życia wolnego od strachu, prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa²⁷.

Odnosząc się do zagadnienia praw człowieka w kontekście zwalczania terroryzmu trzeba poświęcić nieco uwagi także tak zwanej „trzeciej generacji” praw człowieka. Ubóstwo, głód, ucisk społeczny i polityczny to hasła, które najczęściej używane (lub nadużywane) są przez ludzi rekrutujących przyszłych terrorystów. Dlatego właśnie prewencja terroryzmu powinna zacząć się od eliminacji przyczyn, a nie samych przejawów. Międzynarodowa współpraca w dziedzinie zwalczania terroryzmu jest warunkiem koniecznym w zakresie wysokiej skuteczności podejmowanych w tym zakresie działań. Jedynie taka współpraca, co stwierdzone zostało w wypadku poprzednich generacji problemów globalnych, daje rezultaty w postaci ograniczania skutków negatywnych zjawisk oraz działań²⁸. Dodatkowym czynnikiem wskazującym na istnienie konieczności współpracy w dziedzinie zwalczania terroryzmu jest globalny charakter przyczyn, które służą za pretekst dla inicjatorów działań terrorystycznych.

Realizacja zobowiązań do udzielania pomocy rozwojowej krajom rozwijającym się mogłaby stać się jednym z argumentów służących wytrącaniu argumentów członkom ugrupowań terrorystycznych. Szczególnie w wypadku rekrutacji opartej na odwołaniu się do niesprawiedliwości społecznej, ekonomicznego neo-imperializmu, a także dominacji społeczno-kulturowej. Działania prewencyjne

---

²⁷R. Przedmojski, *Kto stworzył współczesnych terrorystów?*, „Wprost”, nr 4/2009, s. 50-56, 58, *Współczesny terroryzm. Terror w polityce międzynarodowej*.

²⁸<http://www.liedel.pl/?p=54>.

w postaci udzielania pomocy rozwojowej mogłyby mieć znaczący wpływ na ograniczenie zagrożenia terroryzmem.

Literatura

- [1]. Allam M., *Kamikadze made in Europe. Czy Zachodowi uda się pokonać islamskich terrorystów?*, Kraków 2008, s. 110.
- [2]. *Annuaire de l'Institut de droit international Session de Naples Volume 73-2009 ISBN 978-2-233-00606-6*, page 4, sur 66.
- [3]. Bartosiak A., *Wojna trójkątów*, „Polityka” nr 39/2007, dod. *Niezbędnik Inteligenta*, s. 30-33.
- [4]. Cesarz Z., Stadtmüller E., *Problemy polityczne współczesnego świata*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2000.
- [5]. Development Fund “AFDB”, *The Revolution in Tunisia: Economic Challenges and Prospects*, 11 March 2011
- [6]. Economist Intelligence Unit views Wire, Middle East Economy: EIU November assumptions, 23 October 2008.
- [7]. Haliżak E., Lizak W., Łukaszuk L., Śliwka E., *Terroryzm w świecie współczesnym*, Werset, Warszawa-Pieniężno 2004.
- [8]. Hołyst B., Jaroszyński K., Letkiewicz A., *Wojna z terroryzmem w XXI wieku*, Wydawnictwo WSP, Szczytno 2009.
- [9]. Jałoszyński K., *Koncepcja współczesnych działań antyterrorystycznych*, „Zeszyty Naukowe AON”, dodatek, Warszawa 2003.
- [10]. Jasiński F., *Walka z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem*, [w:] *Obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Unii Europejskiej: geneza, stan i perspektywy rozwoju*, (red.) Jasiński F., Smoter K., Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, Warszawa 2005, s. 229-281.
- [11]. Kowalczyk K., Wróblewski W., *Terroryzm globalne wyzwanie*, ADAM, Toruń 2006.
- [12]. Laqueur W., *The Age of Terrorism*, Boston 1987, s. 11, 142-156; Meisels T., *The Trouble with Terror: The Apologetics of Terrorism – a Refundation*, „Terrorism and Political Violence” nr 18/2006, s. 470.

- [13]. Liedel K., Marszałek-Kawa J., Wudarski S., *Polityczne metody zwalczania terroryzmu*, Duet, Toruń 2006.
- [14]. Liedel K., *Terroryzm – znak naszych czasów*, ADAM, Warszawa 2005.
- [15]. Mingst K., *Podstawy stosunków międzynarodowych*, przekł. Łuczkiwicz G., Habura M., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 221-226.
- [16]. Obeidat K., *Alarhab jsetar ala alalmm eadad wa tasmear*, (*Terroryzm kontroluje świat, przygotowanie i projektowanie*), Centrum na rzecz Praw Człowieka, Amman 2007.
- [17]. Przedmojski R., *Kto stworzył współczesnych terrorystów?*, „Wprost” nr 4/2009, s. 50-56, 58.
- [18]. Scratona P., *11 września: przyczyny i konsekwencje w opiniach intelektualistów*, Dialog, Warszawa 2003.
- [19]. Suleiman A., *Alarab wa tahdeat alazma almalia alalamia*, (*Arabowie i wyzwania globalnego kryzysu finansowego*), , Kair 2010, s. 93 i 94.
- [20]. *Terroryzm - dawniej i dziś*, /praca zbiorowa/, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, s. 287.
- [21]. Williams P. L., *Al-Kaida*, Zysk i S-ka, Poznań 2007.
- [22]. Wojciechowski S., *Global Terrorism*, [w:] *The Faces of Terrorism*, Poznań 2006, s. 29-34.

Strony internetowe

- [1]. Arab Center Orient dla kulturoznawstwa i Alasttrajah, <http://www.asharqalarabi.org.uk/cent...sat-kiraah.htm>.
- [2]. The Al Jazeera Centre for Studies, <http://studies.aljazeera.net>, [dostęp: 04.07.2011].
- [3]. <http://www.antyterrorizm.gov.pl/CAT/antyterrorizm/instytucje-i-sluzby/rzadowe-centrum-bezpie/543,Rzadowe-Centrum-Bezpieczenstwa.html>.
- [4]. https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=wprost.pl, 2 lutego 2011, [dostęp: 29.08.2011].
- [5]. <http://www.geopolityka.org/analizy/1823-ekstremizm-religijny-i-jego-wplyw-na-wspolczesne-systemy-rzadow>.

- [6]. https://www.google.pl/?gws_rd=ssl#q=http+%2F%2Farabic.ruvr.ru%2F+2012.10.15.
- [7]. R. G. Khouri, Spring always follows winter, http://belfercenter.hks.harvard.edu/publication/21033/spring_always_follows_winter.html, [dostęp: 13.04.2011].
- [8]. <http://www.liedel.pl/?p=54>.
- [9]. <http://saotaliassar.org/Frei%20Kitabat/19072014/D-BahiejSkakienny024.htm>.
- [10]. <http://www.aljazeera.net/portal>, [dostęp: 14.01.2011].
- [11]. <http://www.arabrenewal.org/articles/3827/1/>

Inne źródła

- [1]. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi, sporządzona w Warszawie dnia 16 maja 2005 r. /Dziennik Ustaw 2008 Nr 161, poz. 998.
- [2]. Tekst rezolucji nr 1373 Rady Bezpieczeństwa ONZ z dnia 28.11.2001 r.

UNITED NATIONS IN THE FIGHT AGAINST TERRORISM (with special emphasis on the position of the Arab authors)

Summary

The author analyzes the mechanisms of terrorist activity and its causes. He also brings closer the methods of counteracting and fighting terrorism used by the international community within the UN over time and in the light of international events. The paper lists the tools and legal instruments aimed at protecting human rights in the context of terrorism and in prevention of terrorist attacks.

Keywords: terrorism, human rights, preventive actions, legislation, security, the UN.